

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060208

DOM
2013-01-09
Stockholm

Mål nr
M 8161-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-08-29 i mål nr M 522-12, se bilaga

KLAGANDE

1. H E

2. L-H E

MOTPART

Byggnadsnämnden i Hudiksvalls kommun
824 80 Hudiksvall

SAKEN

Strandskyddsdispens rörande fastigheten X i Hudiksvalls kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår H och L-H E:s begäran om att hålla syn på platsen.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Gävleborgs län beslut 2012-01-23 (dnr 403-5370-11).
-

Dok.Id 1047482

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H och L-H E har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska upphävas samt att deras ansökan om strandskyddsdispens för ändrad användning ska bifallas. De har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn på platsen.

Byggnadsnämnden i Hudiksvalls kommun har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H och L-H E har utvecklat sin talan i huvudsaklig överensstämmelse med vad som antecknats i den överklagade domen. De har tillagt bl.a. följande.

Skogsarealen på fastigheten X i Hudiksvalls kommun (fastigheten) är fördelad på tre skogsskiften. Fastighetens röjnings- och gallringsvirke avverkas i egen regi och transporteras till platsen för nu aktuell byggnad för kapning till pannved. Någon alternativ plats för att utföra detta inom fastigheten finns inte.

Markområdet är under restaurering enligt beslut från Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Åtagandet gäller under perioden 1 januari 2010 – 31 december 2014. Därefter ska marken skötas under ytterligare minst fem år med krav på att området ska betas årligen.

Fårdjursbesättningen kommer att utökas successivt och utgör en långsiktigt planerad investering för framtiden. Det befintliga djurvårdsutrymmet behöver kompletteras med tillgång till rinnande vatten och tvättställ med tillhörande handdusch. Detta behövs bland annat vid vård, skötsel och medicinering av sjuka djur och är även nödvändigt för att tillgodose Djurskyddsmyndighetens krav beträffande tillsyn och skötsel samt beträffande renlighet och renhållning av stallar.

För både arbetet i skogen och arbetet med djuren behövs anställd personal. Arbetet är hårt smutsande och svett drivande och enligt Arbetsmiljöverkets krav (AFS 2009:2, 90 § - 110 §) ska ett personal- och hygienutrymme finnas tillgängligt.

Platsen för byggnaden togs i anspråk redan 2007 och under 2009 togs den första djurbesättningen till platsen. Därefter har verksamheten med djurhållning samt jord- och skogsbruk pågått dagligen. Ett bifall till den begärda strandskyddsdispensen är inget som förändrar den redan pågående verksamheten.

Byggnadsnämnden i Hudiksvalls kommun har hänvisat till skälen för sitt tidigare beslut.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner, med hänsyn till den befintliga utredningen i målet, bland annat i form av fotografier, inte skäl att hålla syn på platsen. H och L-H E:s begäran om syn ska därför avslås.

H och L-H E har ansökt om strandskyddsdispens för installation av tvätt/handdusch, dusch och WC i befintlig byggnad på fastigheten. Platsen för byggnaden är belägen inom ett strandskyddsområde och den första frågan som Mark- och miljööverdomstolen därför har att ta ställning till är om åtgärderna är sådana att de omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken.

Av 7 kap. 15 § 2 miljöbalken följer att inom ett strandskyddsområde får inte byggnader eller byggnaders användning ändras om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt.

Av förarbetena framgår att bestämmelsen i 7 kap. 15 § 2 miljöbalken är tillämplig på såväl utvändiga som invändiga ändringar. Med avseende på invändiga ändringar anförs att sådana ändringar kan ha betydelse för hur byggnaden utnyttjas, t.ex. om byggnaden isoleras eller förses med elektricitet eller vatten och avlopp. Det kan göra att byggnaden kommer att kunna användas på ett annat sätt än tidigare. I ett sådant fall omfattas

ändringen av dispensplikt, om den ändrade byggnaden avhåller allmänheten från att vistas i området (se prop. 2008/09:119 s. 99 f).

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att byggnaden tidigare har godtagits av länsstyrelsen som en ekonomibygnad för jord- och skogsbrukets behov (beslut 2010-05-11, dnr 525-6561-09) samt att det inte finns anledning att sätta i fråga vad H och L-H E har anfört om omfattningen av den verksamhet som bedrivs på fastigheten i form av bl.a. fårskötsel och skogsbruk.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning är att installation av tvätt/handdusch, dusch och WC i byggnaden visserligen utgör en ändring av byggnaden. Domstolen delar dock länsstyrelsens bedömning att det saknas anledning att tro att byggnaden genom de nu aktuella åtgärderna kommer att användas för annat ändamål än fårskötsel och skogsbruk. Den eventuellt avhållande effekt som ändringen medför måste anses vara försumbar i förhållande till den avhållande effekt som byggnaden och den verksamhet som bedrivs på fastigheten redan har. Med hänsyn härtill finner Mark- och miljööverdomstolen att nu aktuella åtgärder inte är sådana att de omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § 2 miljöbalken. Det krävs således inte dispens enligt 7 kap. 18 b § miljöbalken och det överklagade beslutet ska därför ändras på sätt som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Vibeke Sylten (skiljaktig), tekniska rådet Mikael Schultz samt hovrättsrådet Malin Wik, referent. Skiljaktig mening, se nästa sida.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Erika Löfgren.

Skiljaktig mening

Hovrättsrådet Vibeke Sylten är av skiljaktig mening och anför.

I likhet med majoriteten anser jag att det inte finns grund att ifrågasätta vad klagandena har uppgett om den verksamhet de bedriver (fårskötsel m.m.). Vidare är det fråga om en ändring av byggnaden och dess användning.

Ändringen är, enligt min mening, så långtgående att de inte kan anses omfattas av undantaget för ekonomibyggnader för jordbrukets behov. Den bedömning som ska göras enligt 7 kap. 15 § 2 miljöbalken måste med nödvändighet bli förhållandevis typiserad. Den typ av ändring som nu avses är, enligt min mening, sådan att den kan avhålla allmänheten från att beträda området. Ändringen är därmed dispenspliktig.

Vid bedömningen av om dispens kan meddelas får emellertid godtas att länsstyrelsen i tidigare beslut gjort bedömningen att byggnaden – med det utseende och den lokalisering den kommit att få – omfattas av undantaget för ekonomibyggnader. Särskilda skäl för dispens får därför med stöd av 7 kap. 18 c § 4 anses föreligga.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-08-29
meddelad i
Östersund

Mål nr M 522-12

KLAGANDE

Hudiksvalls kommun, Byggnadsnämnden
824 80 Hudiksvall

MOTPART

1. H E

2. L-H E

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Gävleborgs län beslut den 23 januari 2012, dnr 403-5370-11,
se **bilaga 1**

SAKEN

Strandskyddsdispens för ändrad användning av ekonomibyggnad inom fastigheten
X, Hudiksvalls kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om att syn ska hållas.
 2. Med upphävande av länsstyrelsens beslut fastställer mark- och miljödomstolen byggnadsnämndens i Hudiksvalls kommun beslut 2011-08-23, BN § 133, att inte bevilja dispens från strandskyddsbestämmelserna.
-

Dok.Id 159527

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Byggnadsnämnden i Hudiksvalls kommun har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver beslutet och avslår ansökan om dispens.

Till stöd för sin talan har nämnden hänvisat till skälen för sitt tidigare beslut och sammanfattningsvis anfört följande. De menar att den aktuella ändringen av byggnadens användning är sådan att den kräver dispens från strandskyddsbestämmelserna. Det saknas särskilda skäl för att meddela en sådan dispens.

L-H E och H E har yttrat sig och yrkat att överklagandet ska avsås. Till stöd för sin talan har de i huvudsak anfört att de aktuella åtgärderna inte är att betrakta som ändrad användning av byggnaden. Näringsverksamheten omfattar både djurhållning (fårdjursbesättning) samt jord- och skogbruk. L-E E:s huvudsakliga inkomstkälla utgörs av de intäkter som verksamheten genererar. Han får ersättning från länsstyrelsen för regler om ”åtagande för betesmark och slätterängar” för nu aktuellt markområde.

X består av sammanlagt 63 ha uppdelat på fyra skiften som inte gränsar till varandra. Det är på det tredje skiftet som den nu aktuella ekonomibygnaden är belägen. Det omfattar ca 4,5 hektar. Området var tidigare delvis bevuxet med gran- och lövskog, vilken dock avverkades åren 2006 – 2007. Arealen är därefter omlagd till bete. På platsen finns numera en besättning med gotlandsfår – för närvarande 19 stycken vuxna får samt lamm (sommar och vinter föds det ca 30-35 lamm/period).

På fastigheten finns endast denna byggnad (”brukningcentrum”). Den är avsedd för användning inom djur, jord- och skogsbruksnäringen och innehåller för verksamheten erforderliga utrymmen. Platsen för ekonomibygnaden är vald med tanke på näringsverksamhetens behov, bl.a. centralt läge i förhållande till fastigheten hörande skogsskiften och avstående till boende m. m. Eftersom han själv är bosatt i Y, ca 14 km från platsen, är det ur miljö- och kostnadsynpunkt helt otänkbart att köra emellan bostaden och fastigheten med de maskiner som används i verksamheten.

DOMSKÄL

Förhållandena på platsen framgår av den utredning som finns tillgänglig i målet. Mark- och miljödomstolen finner därför att syn skulle sakna betydelse för prövningen.

Tillämpliga bestämmelser

Aktuella bestämmelser framgår av det överklagade beslutet med följande tillägg.

Av 7 kap. 16 § p. 1 miljöbalken (MB) framgår att förbudet i 15 § samma kapitel om att uppföra nya byggnader, ändra byggnaders användning etc. inte gäller anordningar och anläggningar som behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln om de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet.

Mark- och miljödomstolens bedömning

På det aktuella skiftet, nr 3, (skifte i nu angiven betydelse ska egentligen benämnas område) av fastigheten X råder strandskydd inom 300 m från strandlinjen. Inom strandskyddsområde får nya byggnader inte uppföras eller byggnader ändras så att de kan tillgodose ett väsentligen annat ändamål än de tidigare använts till. Förbudet gäller dock inte byggnader, anläggningar eller åtgärder som behövs för bl.a. jordbruket eller skogsbruket och som inte tillgodoser bostadsändamål (7 kap. 15 § och 16 § MB). Av förarbetena till sistnämnda bestämmelse framgår att varje byggnad som är tänkt att varaktigt eller tillfälligt ge husrum åt människor tillgodoser bostadsändamål och den får då inte uppföras utan dispensprövning (prop 1997/98:45, Del 2, sid 87). Dispens från strandskyddsbestämmelserna får meddelas endast om det föreligger särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets syfte.

Vid bedömningen av om de nu anmälda ändringarna medför att byggnaden anses tillgodose ett bostadsändamål, vilket i så fall medför krav på dispensprövning, är följande att beakta. Ändring av en ekonomibyggnad så att den möjliggör installation av dusch, tvätt och WC kan innebära att den då blir att anse som en byggnad som tillgodoser bostadsändamål. Med beaktande av det sätt på vilket den nu aktuella byggnaden blivit uppförd – med bl.a. fönster och snickeriarbeten som snarast på-

minner om en, låt vara enklare men ändock, bostadsbyggnad – och att byggnadens inredning synes var utförd på ett sätt som lätt kan ändras till att omfatta bostad, anser mark- och miljödomstolen att nu begärda åtgärder kan få just en sådan konsekvens. Det föreligger dock ej tillräckliga skäl att redan på denna grund anse att byggnaden därmed kommer att tillgodose ett bostadsändamål.

Vad härefter gäller frågan om nu ansökta ändringar medför att de ändock ska anse omfattas av undantaget i 7 kap. 16 § MB, gäller dels att de ska behövas för jordbruket och/eller skogsbruket och dels att de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet.

Beträffande skogsbruket noterar mark- och miljödomstolen att skogen på det aktuella skiftet i allt väsentligt avverkats och att marken numera omlagts till betesdrift. Något särskilt behov av ekonomibygnad med avlopp och tillhörande WC för skogsverksamhet i anledning av på skiftet befintlig skog föreligger således ej. Vad L-H E uppgivit om att markområdet runt den nu aktuella byggnaden även används för skogsverksamhet berörande de övriga till fastigheten hörande skiftena är ej av beskaffenhet att kunna beaktas i förevarande fall; två av dessa skiften ligger för övrigt längre in i landet och minst flera km bort.

Beträffande djurhållningen på det aktuella skiftet anser mark- och miljödomstolen att verksamheten är relativt nystartad och omfattar förhållandevis få djur. Den har således inte sådan omfattning och sådan varaktighet att det erfordras ekonomibygnad med så hög standard som nu avses. I vart fall behöver dessa funktioner inte finnas just inom strandskyddsområdet. Mark- och miljödomstolen finner därför sammanfattningsvis att nu ansökta ändringar inte omfattas av undantaget i 7 kap. 16 § punkten 1 jämfört med 15 § punkten 2 i samma kapitel MB.

Vad slutligen gäller frågan om förutsättningarna för dispens kan anses uppfyllda, anser mark- och miljödomstolen att det i övrigt inte framkommit några särskilda skäl för att bevilja dispens. Den utökade möjlighet till användning av ekonomibygnaden som skulle kunna bli följden av ett bifall till ansökan kan verka avhållande för allmänheten och det rörliga friluftslivet från att beträda området. Detta

allmänna intresse, som reglerna om strandskydd värnar om, får anses väga tyngre än L-H E och H E intresse av att kunna ändra byggnadens användningssätt. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 2** (DV 427)

Överklagande senast den 19 september 2012. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Ingemar Olofsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ingemar Olofsson, ordförande, och tekniska rådet Ove Eriksson. Föredragande har varit beredningsjuristen Jon Paulsson.